

2018

UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMLERİNİN ANALİZİ

Nevşehir’de Gerçekleştirilen Girişimcilik Eğitimleri Üzerine Bir Araştırma

Prof. Dr. Şevki ÖZGENER
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü

Hatice DOĞAN
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı

UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMLERİNİN ANALİZİ: Nevşehir’de Gerçekleştirilen Girişimcilik Eğitimleri Üzerine Bir Araştırma

Prof. Dr. Şevki ÖZGENER
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü
sozgener@nevsehir.edu.tr

Hatice DOĞAN
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı
haticedoganyol@gmail.com

Özet

Global ölçekte hükümetler, yükseköğretim kurumları, kamu kurumları ve diğer örgütler girişimciliğin ekonomik gelişmenin temel sürükleyici unsuru olması nedeniyle girişimcilik eğitimleri düzenlemektedirler. Ancak bu girişimcilik eğitimlerinin etkililiği konusunda henüz yeterli düzeyde çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin etkililiği konusundaki bilgi eksikliğini gidermek için tasarlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, Nevşehir ilinde düzenlenen uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin etkililiğini analiz etmek ve bu eğitimlere katılan kursiyerlerin yerel ekonomiye katkılarını öngörmektir. Araştırmanın veri setini 2010-2018 yılları arasında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından düzenlenen ve uygun bulunan girişimcilik eğitimlerine dair KOSGEB veri tabanındaki ikincil veriler oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre hem zaman içinde Nevşehir ilindeki girişimcilik eğitimi sayısında, hem de eğitim sayısı ile birlikte bu eğitimlere katılanların sayısında artış olduğu saptanmıştır. Ancak yapılan analizlerde eğitime katılanların kurdukları işletme sayısının aynı oranda artmadığı tespit edilmiştir. Eğitime katılanların ve girişimcilik eğitimi aldıktan sonra işletme kurup başarısız olan kişilerin sayısı bilinmediğinden girişimcilik eğitiminin etkililiği konusunda bir tespit yapılamamıştır. Buna ilaveten Nevşehir ilindeki girişimcilik eğitimlerine katılanların genelde konaklama işletmeleri, yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri, seyahat acentası, tur operatörlüğü, diğer rezervasyon hizmetleri ve diğer hizmet faaliyetleri gibi alanlarda çok işletme kurdukları için yerel ekonomiye doğrudan katkı sağladıkları tespiti yapılmıştır. Son olarak çalışmanın kısıtları belirtilmiş ve gelecekte bu konu ile ilgili çalışma yapacak olan araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğitimleri, KOSGEB.

Analyzing the Entrepreneurship Trainings: A Study of Entrepreneurship Trainings Organized in Nevşehir

Abstract

Applied entrepreneurship trainings are organized by KOSGEB throughout Turkey. These trainings are carried out with the aim of making the entrepreneurs gain knowledge and ability on constituting and managing an enterprise and also preparing a business plan about their fields. KOSGEB wants entrepreneurs to participate in these trainings, succeed the courses and take certificates while supporting them. The purpose of the study is to analyze the applied entrepreneurship trainings that are organized in Nevşehir and predict the participants' contributions to local economy by means of the data concerning these trainings. Knowing the number and/or ratio of the participants who launch an enterprise and the type of the sector which these enterprises belong to, it will be possible to show how effective are these trainings. In accordance with the objectives, this study deals with the entrepreneurship trainings organized in Nevşehir and analyzes the degree of accomplishment of the training objectives by means of the data of the trainings. Finally, limitations of the study and areas for future research are discussed.

Keywords: Entrepreneurship, Applied Entrepreneurship Trainings, Efficiency, KOSGEB.

GİRİŞ

Yönetimin gurularından Peter F. Drucker, girişimciliğin bir kişilik özelliğinden daha ziyade bir davranış olduğunu ve bu davranışın herkese öğretilbileceğini ileri sürmektedir (Drucker, 1985: 26). Bununla birlikte girişimcilik, hem işsizlik ve yavaşlayan ekonomik büyüme gibi bazı temel ekonomik sorunlara yönelik çözüm olarak konumlandırılmakta, hem de hızlı ve çalkantılı sosyal ve ekonomik değişim nedeniyle vuku bulan sorunları aşamada işlevsel bir çözüm önerisi olarak dile getirmektedir. Aynı zamanda girişimcilik ve yenilikçiliğin ekonomik gelişmenin, özellikle yerel ekonomik gelişmenin temel sürükleyici unsuru olduğu iddia edilmektedir. Girişimci bireyler bir toplumda ekonomik gelişme, değişim ve istihdam açısından önemli roller oynamaktadır (Chikweche and Fletcher, 2013: 62). Bu nedenle hükümetler, kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve uluslararası örgütlerce girişimcileri teşvik etmeye ve desteklemeye yönelik programlar uygulamaktadır.

Girişimci; bir iş veya işletme kurarak yeni iş fırsatları yaratan, gerektiğinde risk üstlenen ve destekleyici örgütlerce korunmayan bağımsız birey olarak tanımlanmaktadır (Clarke and Holt, 2010: 318).

Girişimcilik ise, yeni kombinasyonlar sunmayı ve yönetmeyi; yeni bir girişim kurmayı; yeni ve farklı bir şeyi yaratmayı; bir ekonomik unsur yaratmayı; temel düzeyde basit olarak değeri değiştirme ve dönüştürmeyi kapsayan bir süreçtir (Henry and Lewis, 2018: 264).

Girişimciliğin ekonomik gelişmeyi başarmada en iyi yaklaşımlardan biri olması, girişimcilik eğitiminde de hızlı değişimlere yol açmaktadır. Girişimciliğin bu kritik işlevi nedeniyle yükseköğretim kurumları ve kamu otoriteleri girişimcilik ile ilgili dersler tasarlamak ve ortamlar yaratmak için yoğun bir çaba içindedirler (Welsha, Tullar and Nemati, 2016: 125). Girişimcilik, disiplinlerarası bir olgu olduğundan girişimcilik eğitimi, farklı akademik alanlardaki kaynaklardan yararlanmaktadır. Girişimcilik eğitimi, disiplinlerarası bilgi, beceri, davranış ve stratejilerin entegre edildiği uygulamalara odaklanmaktadır. Bu kapsamda deneysel öğrenme, eylem odaklı eğitim uygulamaları, girişimsel düşünme ve davranışı teşvik etmeyi gerekli kılmaktadır (Jain, Jain and Jain, 2017: 644).

Bu çalışmada girişimciliği desteklemeye yönelik verilen uygulamalı girişimcilik eğitimi ve bu eğitim ile ilişkili olarak verilen desteklerin girişimcilerin iş kurmasında ne ölçüde etkili olduğu somut göstergelerle ortaya konmaktadır. Bu doğrultuda Nevşehir ilinde KOSGEB tarafından verilen veya uygun görülen uygulamalı girişimcilik eğitimleri alan girişimcilerin/kursiyerlerin iş kurma ve istihdam yaratma potansiyelleri analiz edilmektedir. Bu çalışmada araştırma sorusu, kursiyerlerin uygulamalı girişimcilik eğitimi ile elde ettikleri bilgi, beceri, tutum ve olanakların, onların iş veya işletme kurmasında belirleyici ve etkili faktör müdür? Bu soruya yanıt aramak için uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin etkinliğini ortaya koymada kursiyerlerden iş/işletme kuranların sayısı ve/veya oranı ile bu işletmelerin sektör ya da iş kolu olarak dağılımının tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte çalışmada girişimcilik eğitiminin etkinliğine dair bulguları sunulmakta ve uygulamalı girişimcilik eğitimi alanların yerel ekonomiye katkılarına dair genel bir değerlendirme yapılmaktadır.

LİTERATÜR TARAMA

The Merriam-Webster's Dictionary sözlüğünde, "girişimci; bir işi/işletmeyi organize eden, yöneten ve risklerini üstlenen kişi olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle, girişimci, mevcut kaynakların ve yeteneklerin ötesine giderek önce fırsatları hayal eden, fırsatları arayan, bu fırsatları iş fikrine dönüştüren, fırsatları maksimize eden ve gerektiğinde hesaplı risk üstlenen yenilikçi kişidir (Özgener, 2018). Girişimciler, kaynakları düşük verimlilik ve getiri alanlarından daha yüksek verimlilik ve getiri alanlarına kaydırmaktadırlar (Drucker, 28).

Girişimcilik çeşitli bağlamlarda değer yaratma süreci olarak tanımlanmaktadır. Girişimcilik faaliyetlerini motive etmede girişimcilik eğitiminin rolü ile ilgili süregelen bir tartışma vardır. İnsan sermayesi teorisine göre, uzmanlık eğitiminin bireylerin öz-yeterliliğini artıracak ve yeni iş fırsatlarını harekete geçireceği ileri sürülmesine karşın, yönetim uzmanları girişimcilik eğitiminin değeri ve etkinliği konusunda henüz bir konsensüse varmamışlardır. Bu konsensüs eksikliğinin temel nedeni, girişimcilik eğitiminin karmaşık doğasıdır (Oo vd., 2018: 400)

Girişimcilik eğitimi, başkalarının göremediği fırsatların farkına varması ve başkalarının eyleme geçmede tereddüt ettiği durumlarda bilgi ve becerilerle donatılan sezgileri ve öz saygınlığı yüksek bireyler sunma süreci olarak tanımlanmaktadır (Baručić ve Umihanić, 2016: 29). Girişimcilik eğitimi; girişimcilik yeteneklerinin planlı aşılması, başarılı bir şekilde işi kurması için gerekli becerilerin kazandırılması, girişimcilik faaliyetlerinin yürütülebilmesi için güven oluşturmaya yardımcı olunması, fırsatların farkına varıp eylem geçmenin yanı sıra yeni girişimi kurarken, organize ederken ve yönetirken sosyal olarak etkileşime girmenin öğrenilmesi süreçlerinin tümüdür (Henry ve Lewis, 2018: 265). Girişimcilik eğitimi, girişimcilik niyetinin ve girişim etkinliğinin bir kaynağı olarak bireylerin girişimcilik potansiyelini zenginleştirir (Jain, Jain ve Jain, 2017: 644). Ancak işletme eğitimi ile ilişkili olarak girişimcilik eğitiminin özgünlüğü ve etkililiği konusunda endişeler yaygın bir şekilde dile getirilmektedir (Ceresia, 2018: 54)

Girişimcilik eğitiminin temel amacı, çok sayıda kursiyere, kendi için doğru iş seçeneğini belirleyerek bir girişimci olup olmayacağını değerlendirme fırsatı vermektir. Bu kapsamında girişimcilik eğitiminin amaçları şu şekildedir (Jain, Jain ve Jain, 2017: 646);

- Girişimcilik bilincini artırmak,
- Bireylerin iş kurma niyetini geliştirmek,
- Bireylerin kendi girişimlerini kurma yönünde olumlu bir eğilime sahip olmalarını teşvik etmek,
- Yeni bir girişimin kurulması ve yönetilmesi sürecini öğretmek,
- Girişimci yetkinliklerini / kapasitelerini (bilgi, beceri, tutum vb.) geliştirmek,
- Girişimci adayları ve mevcut girişimcilerin girişimcilik yetkinliklerini keskinleştirmek ve
- Mevcut girişimcilere eğitim vermek suretiyle mevcut işlerin daha da büyütmesini ve geliştirmesini sağlamak.

Girişimci davranışı sergilemeleri için katılımcılarının girişimcilik bilgisi, girişimcilik eyleminin çekiciliği ve onun yapılabilirliği gibi niyeti etkileyen bazı unsurları geliştirmeye çabalayan girişimcilik eğitimi, biçimsel eğitim sisteminin kapsamı içinde veya dışında olabilir (Baručić ve Umihanić, 2016: 29). Bu eğitim iş dünyasına en yüksek düzeyde ekonomik ve sosyal fayda sağlamak için bireylerin gereksinim duyduğu yetkinlik, beceri ve kapasite üzerine odaklanmaktadır.

Girişimcilik eğitimi programları üniversiteler, kamu kuruluşları, danışmanlık firmaları ve bankalar tarafından verilmektedir. Ancak girişimcilik eğitiminin etkililiği konusunda girişimcilik yazının sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Son yıllarda yapılan sınırlı çalışmalardan bazıları incelendiğinde Peterka, Koprivnjak ve Mezulić (2015) girişimcilik eğitiminin genç bireylerin girişimcilik ruhu ve kendi işlerini kurma niyeti, istihdam edilebilirliği, ekonomi ve toplumdaki rolleri üzerinde pozitif etkiye sahip olduğunu gözlemlemişlerdir. Benzer şekilde Oseni (2017) Nijerya’da yaptığı bir araştırmada etkin girişimcilik eğitiminin işsizliği azaltabileceği tespitini yapmıştır. Ayrıca Jain, Jain ve Jain (2017: 644) girişimcilik eğitimi desteğinin, girişimcilik niyetini pozitif etkilediğini, ancak bilgi eksikliği ve deneyimin girişimcilik niyetini negatif etkilediği ileri sürmektedirler. Yani girişimsel öğrenme ile girişimcilik potansiyeli arasında pozitif bir ilişki olduğu saptamışlardır. Ayıca iş kurma eğitimi ile girişimsel tutumlar, beklentiler ve faaliyetlere arasında pozitif bir ilişki olduğu bu çalışmada rapor edilmiştir.

Ceresia (2018) yaptığı bir meta analiz çalışmasında girişimcilik eğitimi ile girişimciliğin çıktıları arasında pozitif bir ilişki olduğunu saptamıştır. Girişimcilik eğitiminin, aynı zamanda girişimcilik niyetini şekillendirdiğini iddia etmektedir. Yine Henry ve Lewis (2018) girişimcilik niyeti ve girişimciliğe yönelik tutum ve davranışların girişimcilik eğitiminden etkilendiği tespiti yapmıştır. Aynı şekilde Barba-Sánchez ve Atienza-Sahuquillo (2018), bağımsızlık gereksiniminin gelecek mühendislerinin girişimcilik niyeti açısından temel faktör olduğu ve girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine pozitif katkıda bulunduğu tespitini yapmışlardır.

Oo ve diğerleri (2018) girişimcilik eğitiminin bireyciliğin yüksek, belirsizlikten kaçınmanın düşük ve erillğin yüksek olduğu ülkelerde girişimcilik faaliyetleri için daha faydalı olduğu tespitini yapmışlardır. Lyons ve Zhang (2018) ise yaptıkları araştırmada girişimcilik eğitiminin, kariyeri konusunda temel eğitime sahip olan katılımcıların girişimcilik eğilimini artırdığı tespitini yapmışlardır.

Girişimcilik eğitimi ile ilgili yazın incelendiğinde Türkiye’de girişimcilik eğitiminin etkinliği konusunda çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu alandaki bilgi eksikliğini gidermek için çalışmada Nevşehir ilinde KOSGEB tarafından verilen veya uygun görülen uygulamalı girişimcilik eğitimini alan girişimcilerin/kursiyerlerin iş kurma ve istihdam yaratmadaki etkililiği analiz edilmektedir. Yani bulgulara dayalı olarak girişimcilik eğitiminin girişimcilerin iş veya işletme kurmasında belirleyici faktör olup olmadığına yönelik değerlendirme yapılmaktadır.

METODOLOJİ

Bu çalışmada veri seti olarak Nevşehir ilinde 2010-2018 yılları arasında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve diğer kuruluşlar tarafından verilen uygulamalı girişimcilik eğitimi sayıları, bu eğitimlere katılan kişilerin sayısı, bu eğitimlere katıldıktan sonra işletme kuran kişilerin sayısı ve sektörlerle göre kurulan işletmelerin dağılımına dair KOSGEB Veri Tabanında yer alan veriler kullanılmıştır. Bu veriler tanımlayıcı istatistikler yardımıyla analiz edilmiştir.

BULGULAR

2010 yılından itibaren Nevşehir ilinde KOSGEB tarafından verilen veya verilmesi uygun görülen girişimcilik eğitimi sayıları Tablo 1’de görülmektedir. Tabloda görüldüğü üzere zaman içinde girişimcilik eğitimi sayısının arttığı gözlenmektedir. Yani girişimcilik eğitiminin yaygınlaştığı ve bu eğitimlere katılanların sayısında da artış görüldüğü gözlenmektedir.

Tablo 1: 2010 Yılından İtibaren Nevşehir’de Verilen Girişimcilik Eğitimleri Sayıları

Yıllar	Eğitim Sayıları
2010	1
2011	12
2012	6
2013	19
2014	12
2015	17
2016	29
2017	37
2018	19
TOPLAM	152

Kaynak: KOSGEB (2018), Nevşehir İlinde Düzenlenen Girişimcilik Eğitimi Sayısı (2010-2018), Nevşehir.

2010 yılından itibaren Nevşehir ilinde verilen girişimcilik eğitimi sonrasında yıllar itibariyle kurulan işletme sayısında artış olduğu görülmektedir (Tablo 2)

Tablo 2: 2010 Yılından İtibaren Nevşehir’de Verilen Girişimcilik Eğitimleri Sonrasında Katılanların Kurdukları Sayıları (2011-2017)

Yıllar	Kurdukları İşletme Sayıları
2011	37
2012	43
2013	60
2014	64
2015	66
2016	75
2017	123
2018	-
TOPLAM	468

Kaynak: KOSGEB (2018), Nevşehir İlinde Girişimcilik Eğitimine Katılanların Kurdukları İşletmelerin Sayısı (2011-2017), Nevşehir.

Nevşehir ilinde verilen eğitimlerin sayısındaki artış, eğitime katılanların sayısının da arttığına işaret etmektedir. Bu nedenle düzenlenen girişimcilik eğitim sayıları artmasına karşın, eğitime katılanların kurdukları işletme sayısı aynı oranda artmamaktadır.

Verilen girişimcilik eğitimlerinin etkinliğinin sağlıklı şekilde ölçülmesi, girişimcilik eğitimlerine katılanların sayısının tam olarak bilinmesini gerekli kılmaktadır. Yani Nevşehir’de verilen girişimcilik eğitimlerine katılan kursiyerlerin sayısı ile kurulan işletme sayısı arasındaki ilişkilerin ortaya konması durumunda girişimcilik eğitiminin etkinliği konusunda sağlıklı bulgular elde edilebilir. Bununla birlikte girişimcilik eğitimi aldıktan sonra işletme kurup başarısız olanların da bilinmesi durumunda girişimcilik eğitiminin amacına ulaşp ulaşmadığı konusunda daha iyi kararlar verilebilir.

Nevşehir ilinde girişimcilik eğitime katılanların kurdukları işletmelerin sektörel dağılımı (2011-2017) aşağıda Tablo 3’de görülebilir.

Tablo 3: Nevşehir İlinde Girişimcilik Eğitimine Katılanların Kurdukları İşletmelerin Sektörel Dağılımı (2011-2017)

Girişimcilik Eğitimine Katılanların Kurdukları İşletmelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşyaların imalatı	1	1		1	1	1	2
Ana metal sanayii				1			
Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı					1		
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı							1
Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	3	2	1				
Bilgisayarların, kişisel eşyaların ve ev eşyalarının onarımı			1			2	1
Bina inşaatı					1		1
Binalar ile ilgili hizmetler ve çevre düzenlemesi faaliyetleri		1	1	1			
Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri							2
Diğer hizmet faaliyetleri	1	3	3	4	5	9	10
Diğer imalatlar	1	1	1				

Diğer mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	1	1	1	1	1	1
Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	1	3	2	1	1	1	2
Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı				1	1		
Elektrikli teçhizat imalatı					1	1	
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (Makine ve teçhizat hariç)	2						
Gıda ürünlerinin imalatı	5	4	9	5	2	2	3
Giyim eşyalarının imalatı	1	3	2	5	2	3	1
İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri			1				
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	1	1			1	1	2
Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması		1	2		1	1	2
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı					1		
Kiralama ve leasing faaliyetleri				1	2		1
Konaklama		3	8	8	8	7	8
Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	1			1	1	1	2
Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik muayene ve analiz		1	3	1	4	5	7
Mobilya imalatı	3	2	2	2	2	1	3
Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	1						
Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı	1		1		2	2	9
Özel inşaat faaliyetleri	1	1		1	1	1	2
Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	6	6	10	10	12	18	32
Posta ve kurye faaliyetleri				1			
Reklamcılık ve piyasa araştırması	2	1		2			
Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ile ilgili faaliyetler			2	2	3	2	1
Tekstil ürünlerinin imalatı	2		1	2			
Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)		2	1			1	3
Yayımcılık faaliyetleri				1			
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	3	6	8	12	12	15	28
TOPLAM	37	43	60	64	66	75	123

Kaynak: KOSGEB (2018), Nevşehir İlinde Girişimcilik Eğitime Katılanların Kurdukları İşletmelerin Sektörel Dağılımı (2011-2017) Verileri, Nevşehir.

Tablo 3 incelendiğinde verilen girişimcilik eğitimlerine katılanları yerel ekonomiye doğrudan katkı sağladıkları ifade edilebilir. Zira perakende ticaret, konaklama işletmeleri, yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri, seyahat acentası, tur operatörlüğü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve diğer hizmet faaliyetleri ile alanında en çok işletmenin kurulması verilen eğitiminin bölge turizminin gelişimine katkı sağladığını somut olarak ortaya koymaktadır.

SONUÇ

Son yıllarda girişimcilik, hem günümüz ekonomilerinin temel sorunlarına, hem de hızlı ve çalkantılı sosyal ve ekonomik değişime bir etkin çözüm olarak sunulmaktadır (Farnya vd., 2016: 516). Girişimcilik eğitim programları, ise katılımcılara hâlihazırda olmayan kaynaklar ve yetenekler sunarak girişimciliği teşvik etmektedir. Ancak girişimcilik eğitimi, bir işletmenin nasıl yönetileceği veya girişimcilik tutumlarının, becerileri ve bilgisinin nasıl geliştirileceğine dair hazırlanmaktan ziyade iş fikrinin eyleme geçmesi sürecidir. Girişimcilik eğitimi, belli iş yapma metodlarının öğretilmesinden ziyade bir süreç olarak görülmediği zaman bu eğitimlerin etkinliğini de ölçmek zor

olacaktır. Bu çalışmada girişimcilik eğitiminin, eğitime katılanların girişimcilik faaliyetlerini nasıl ve ne yönde etkilediği ortaya konmaktadır.

Bu çalışmanın bulgularına göre zaman içinde Nevşehir ilindeki girişimcilik eğitimi sayısının arttığı tespit edilmiştir. Bu eğitimlere katılanların sayısında da artış mevcuttur. Ancak yapılan analizlerde eğitime katılanların kurdukları işletme sayısı aynı oranda artmadığı gözlenmiştir.

Verilen girişimcilik eğitimlerinin etkinliğini ölçmek için eğitime katılanların sayısının ve aynı zamanda girişimcilik eğitimi aldıktan sonra işletme kurup başarısız olan kişilerin sayısının tam olarak bilinmesi gerekmektedir. Buna ilaveten Nevşehir ilindeki girişimcilik eğitimlerine katılanların yerel ekonomiye doğrudan katkı sağladıkları tespiti yapılmıştır. Bu kişilerin genelde perakende ticaret, konaklama işletmeleri, yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri, seyahat acentası, tur operatörlüğü, diğer rezervasyon hizmetleri ve diğer hizmet faaliyetleri alanında daha çok işletme kurdukları ve bu işletmelerin bölge turizminin gelişimine katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın bulguları diğer çalışmalarla kıyaslandığında son yıllarda yapılan sınırlı çalışmalardan bazıları incelendiğinde Peterka ve arkadaşları (2015), Jain ve diğerleri (2017), Henry ve Lewis (2018) ve Ceresia (2018) girişimcilik eğitiminin çıktıları konusundaki çalışmaları bulguları bu çalışmanın bulguları ile kısmen örtüşmektedir. Bu çalışmalar daha çok eğitimin etkililiğini doğrudan girişimcilere ulaşarak bu eğitimlerin girişimcinin kendi işini kurma niyetini veya girişimcilik niyetini, girişimcilik potansiyelini, girişimcilik tutum ve faaliyetlerini ve girişimcinin ekonomi ve toplumdaki rollerini pozitif etkilediğini tespit etmişlerdir. Bu çalışma ise daha objektif veriler (girişimcilik eğitimleri sayısı, girişimcilik eğitiminden yararlananların sayısı, bu kişilerin kurdukları işletme sayısı, bu işletmelerin kurulduğu sektörel dağılım gibi) yardımıyla girişimcilik eğitimlerinin etkililiğini ve yerel ekonomiye katkılarını test ettiğinden literatüre bir katkı olarak değerlendirilebilir.

Girişimcilik eğitimi ile ilgili yazın incelendiğinde Türkiye’de girişimcilik eğitiminin etkinliği konusunda çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu alandaki bilgi eksikliğini gidermek için çalışmada Nevşehir ilinde KOSGEB tarafından verilen veya uygun görülen uygulamalı girişimcilik eğitimi alan girişimcilerin/kursiyerlerin iş kurma ve istihdam yaratmadaki etkililiği analiz edilmektedir. Yani bulgulara dayalı olarak girişimcilik eğitiminin girişimcilerin iş veya işletme kurmasında belirleyici faktör olup olmadığına yönelik değerlendirme yapılmaktadır.

Girişimcilik eğitimi ile ilgili bu çalışma girişimcilik eğitimi veren uzmanlar ve girişimcilik programlarını tasarlayanlar için değerli bulgular sunmaktadır. Bu çalışmada tespit edildiği gibi girişimcilik eğitimi aktivitelerinin büyük çoğunluğunun üniversitelerce verilmesi beklenen bir sonuçtur. Bununla birlikte girişimcilik eğitimi ile girişimciye girişimcilere fırsatları nasıl ve ne şekilde belirleyebileceği ve işletmeyi nasıl kuracakları konusunda somut bilgiler verilmelidir. Bu eğitimler her yıl iş kurma konusunda girişimcilerin tutumlarını, niyetlerini ve motivasyonlarını artırmaya yönelik olabileceği gibi iş kurarken başarısız olanlara da güçlüklerle karşı nasıl dayanıklı olabileceklerini gösteren bir süreç olarak değerlendirilmelidir.

Bu eğitimler girişimcilerin iş kurma ve yönetme konularında bilgi ve beceri sahibi olmaları ve kendi iş fikirlerine yönelik iş planı hazırlayabilecek yeterliliğe ulaşacak şekilde yapılmalıdır. KOSGEB tarafından yeni girişimcilere destek verilirken bu eğitimlere katılmış, başarıyla tamamlamış ve sertifika almış olmak koşulları bulunmaktadır. Ancak etkili bir girişimcilik eğitimi, ne bir sertifika programı, ne de işi öğretme metodudur. Girişimcilik eğitimlerinin bir süreç olarak kabul edilmesi durumunda bu eğitimlerin etkililiği objektif göstergeler yardımıyla test edilebilir.

Girişimcilik eğitime konusunda üniversite-sanayi işbirliğinin potansiyel bir çerçevesinin çizilmesi de eğitimin etkinliğini artırabilir. Girişimcilik eğitimi; teknoloji geliştirme ve ticarileştirme becerileri (teknoloji geliştirme, ürün geliştirme, teknoloji değerlendirme ve ticarileştirme süreci), iş becerileri (iş kurma, işletmeyi yönetme, pazar analizi, müşteri hedefleme, temel iş becerileri), takım oluşturma becerileri (buluş yapanları dahil etme, farklılığı yönetme), dışsal kurumlarla işbirliği yapma becerileri (dışsal iletişim, mentorlardan yararlanma, kuluçka merkezleri/teknoparklarla işbirliği yapma) gibi unsurları kapsamalıdır. Girişimcilik eğitiminin içeri etkin bir şekilde belirlendiğinde bu durum eğitimin etkililiğini de belirleyici rol oynayabilir.

Bu çalışmanın bazı kısıtları bulunmaktadır. Birincisi bu çalışma ikincil veriler esas alınarak yapılmıştır. Analizde esas alınan veriler kısa bir zaman dönemi ile ilişkilidir. Girişimcilik eğitimi verilerinin yirmi yıl gibi uzun bir periyodu kapsamaması durumunda eğitimin etkililiği ile ilgili daha doğru tespitler yapılabilir. İkincisi, zaman kısıtı nedeniyle girişimcilik eğitiminin etkinliği konusunda Türkiye genel ile ilgili verilere ulaşamamıştır. Girişimcilik eğitiminin etkililiği ile ilgili ulusal verileri esas alınırsa girişimcilik eğitiminin etkililiğine dair daha etkin öngörüler yapılabilir.

Bu çalışmada uygulamalı girişimcilik eğitiminin etkinliği analiz edilmektedir. Şüphesiz girişimcilik eğitiminin etkililiğini sadece iki ölçütte tespit etmek mümkün görünmemektedir. Bu nedenle gelecekte girişimcilik eğitiminin etkililiği konusunda daha fazla ölçütün esas alındığı çalışmaların yapılmasına gereksinim duyulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Barba-Sánchez, Virginia and Atienza-Sahuquillo, Carlos. (2018), “Entrepreneurial intention among engineering students: The role of entrepreneurship education”, *European Research on Management and Business Economics* 24: 53–61.
- Baručić, Ajka ve Umihanić Bahrija, (2016), Entrepreneurship Education as A Factor of Entrepreneurial Opportunity Recognition for Starting A New Business, *Management*, 21 (2): 27-44
- Ceresia, Francesco. (2018). “The Role of Entrepreneurship Education in Fostering Entrepreneurial Intentions and Performances: A Review of 30 Years of Research”, *Equidad y Desarrollo*, (31, suplemento): 47-66

- Chikweche, T. and Fletcher, R. (2013). "Entrepreneurship and Ethics Under Extreme Condition of Poverty: Exploring the ethical Realities Faced by Entrepreneurs". *Academy of Entrepreneurship Journal*, 19(2): 47-111.
- Clarke, J. and Holt, R. (2010). "Reflective Judgement: Understanding Entrepreneurship as Ethical Practice". *Journal of Business Ethics*, 94: 317–331.
- Drucker, Peter F. (1985), *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*, New York: Harper & Row Publishers, Inc.,
- Drucker, Peter F. (1985); *Innovation and Entrepreneurship*. London et al.: William Heinemann Ltd.
- Farnya, Steffen., Frederiksen, Signe Hedeboe., Hannibald, Martin and Jonese, Sally. (2016), "A Culture of Entrepreneurship Education", *Entrepreneurship & Regional Development*, Vol.28, No.7-8: 514–535.
- Henry, Colette and Lewis, Kate (2018), "A Review of Entrepreneurship Education Research: Exploring the Contribution of the Education + Training Special Issues", *Education + Training*, Vol. 60 Issue: 3: 263-286.
- Jain, Ravindra, Jain, Cherry and Jain, Prachi (2017), "Management of Education for Entrepreneurship: Conceptual Foundation for Practice & Research", *The Indian Journal of Industrial Relations*, Vol. 52, No. 4: 644-658.
- KOSGEB (2018), Nevşehir İlinde Düzenlenen Girişimcilik Eğitimi Sayısı (2010-2018), Nevşehir.
- KOSGEB (2018), Nevşehir İlinde Girişimcilik Eğitimine Katılanların Kurdukları İşletmelerin Sayısı (2011-2017), Nevşehir.
- KOSGEB (2018), Nevşehir İlinde Girişimcilik Eğitimine Katılanların Kurdukları İşletmelerin Sektörel Dağılımı (2011-2017) Verileri, Nevşehir.
- Lyons, Elizabeth ve Zhang, Laurina (2018), "Who Does (not) Benefit from Entrepreneurship Programs?", *Strat Mgmt J.* 39: 85–112.
- Oo, Pyayt P., Sahaym, Arvin., Juasrikul, Sakdipon ve Lee, Sang-Youn (2018), "The Interplay of Entrepreneurship Education and National Cultures in Entrepreneurial Activity: A Social Cognitive Perspective", *J Int Entrep* 16: 398–420.
- OSANI, Elizabeth Funmi (2017), The Relevance Of Entrepreneurship Education To The Development Of Micro, Small And Medium Enterprises (Msmes) In Nigeria, *Journal of Public Administration, Finance and Law*, 11: 137-144.
- Özgener, Şevki (2018) Girişimcilik, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ders Notları, Nevşehir.
- Peterka, Sunčica Oberman, Koprivnjak, Tihana and Mezulić Petra, (2015), "Challenges of Evaluation of the Influence of Entrepreneurship Education", *Economic Review – Journal of Economics and Business*, Vol. XII, Issue 2: 74-86.

Welsha, Dianne H.B., Tullar, William L. and Nemati, Hamid (2016), “Entrepreneurship Education: Process, Method, or Both?”, *Journal of Innovation & Knowledge* 1: 125–132.

The Merriam-Webster Dictionary. “Entrepreneur.” <http://www.merriam-webster.com/dictionary/entrepreneur>. (Eriřim Tarihi: 08.11.2018)